

OBSAH

ZKRATKY: *BMAB.* = „Bulletin Mezinárodního Agrárního Bureau“, Praha; *SP.* = „Slovenská Politika“, denník v Bratislave; *SD.* = „Slovenský denník“ v Bratislave; *V.* = „Venkov“, denník v Prahe; *VČAZ.* = „Věstník Československé Akademie Zemědělské“, mesačník v Prahe.

Miesto predmluvy XV

DIEL PRVÝ

POVAHA ZEMEDELSKEJ DEMOKRACIE.

Úvodná poznámka. — Sedliak revolucionár, sedliak víťaz, sedliak tvorca. — Končí sa poldruhastoročné obdobie individualistického kapitalizmu — a začína spoluvládať zemeľská kooperatívna demokracia. . . . . 3—14

I. POZNÁMKY

O SAMOSTATNOM AGRÁRNOM HNUTÍ.

1, Agrárna demokracia a národná politika. — Stat z prednášky v úradníckom odbore Národnej roľníckej strany v Bratislave, 15. apríla 1921. (*S. P.* 27./IV.) . . . . . 17—21

2, Snahy Československé Akademie Zemědělské. — Řeč při založení Československé Akademie Zemědělské dne 28. prosince 1924 v Praze. (*VČAZ.* led.—květen 1925.) 22—30

- 3, Po filosofických spekulacích k sociologii a národní psychologii. — Z řeči na slavnostní schůzi Čs. Akademie Zemědělské na počest památky vynálezce rouchadla, bratranců Veverků, v Praze dne 15. března 1925. (*V. 17./III.*) . . . 31—32
- 4, K civilisaci urbanismu — mentalita selská. — Z projevu na sborovém zasedání Čs. Akademie Zemědělské v Brně, dne 19. listopadu 1925. (*VČAZ. listopad—prosinec 1925.*) . . . . . 33—35

II. AGRARIZM A SLOVANSTVO.

- 1, Agrarizmus a Slovanstvo. Slova k rolnickemu dorostu. — Obsah prednášok na schôdzi Slovanskej agrárnej mládeže v Lublani (Juhoslávia) 7. sept. 1924; v úradníckom odbore Republ. strany v Košiciach 30. apríla 1922 a na ustavujúcej schôdzi Sväzu Slovanskej agrárnej mládeže (*S. D. 10./IX. 1924.*) . . . . . 39—52
- 2, Spolupráce slovanských zemědělských intelektuálů. — Předneseno na slavnostní schůzi Čs. Akademie Zemědělské, konané o zemědělství v Polsku dne 11. května 1926. (*VČAZ. květen—červen.*) . . . . . 53—61
- 3, Dům zemědělské osvěty a nové úkoly Československé Akademie Zemědělské. — Proslov u příležitosti prvního výročního valného shromáždění Č. A. Z. a otevření „Domu Zemědělské Osvěty“ v Praze, dne 28. října 1926. (*VČAZ. listop.*) . . . . . 62—66
- 4, Agrarismem k nové slovanské konstrukci. — Slavnostní otevření Ústřední slovanské knihovny zemědělské v Praze, dne 13. ledna 1927. (*VČAZ. únor.*) . . . . . 67—70
- 5, K intelektuální kooperaci ve slovanském zemědělství. — Projev na třetím výročním valném shromáždění Čs. Akademie Zemědělské v Praze dne 18. března 1928. (*VČAZ. duben.*) . . . . . 71—76

- 6, Je zemedelská osveta? — Prejav na slávnosti otvorenia Zemedelského muzea v Bratislave a odovzdania jeho sbierok do služby verejnosti, 4. mája 1930. (S. D. 6./V.) . . . 77—82
- 7, Agrarism ve slovanském kulturním nacionalismu. — (Kulturní problém malého národa.) — Z řeči při zahájení „Týdne knihy českého venkova“ v Něm. Brodě, 26. října 1930. (V. 28./X.) . . . 83—87
- 8, Mládež je priekopníkom moderného Slovanstva. — Slová ku slovanskému agrárnemu dorostu 30. novembra 1930. (S. D. 4./XII.) . . . 88—91

III. MEDZI ZÁPADNÝM KAPITALIZMOM A KOMUNIZMOM.

- 1, Nejsou pouze vědy technické: je také sociologie a psychologie venkova. — Z řeči na mezinárodním zemědělském kongresu ve Varšavě ve dnech 21.—28. června 1925. (VČAZ. čís. 8, říjen.) . . . 95—97
- 2, Bolševism, socialism a agrární demokracie. — Projev na pracovní schůzi Čs. Akademie Zemědělské o aktuálních otázkách zemědělství severovýchodních Čech, dne 28. září 1926 v Hradci Králové. (VČAZ. říjen.) . . . 97—105
- 3, „Řešení sociologických problémů venkova“. — Projev na V. sborovém zasedání Čsl. Akademie Zemědělské v Praze, dne 13. března 1926. (VČAZ. duben). . . . 105—107
- 4, Agrární demokracie novou složkou civilisace. (V. 17./IV. 1927.) . . . 108—110
- 5, Stát juristický — stát sociálně-politický. — Úryvok z přednášky na schůdci Slovenskej agrárnej mládeže vo Varšave, červen 1925. . . . 111—113
- 6, Agrarism a státní myšlenka. — Z přednášky v České agrární společnosti v dubnu 1928. . . . 113—123

- 7, Z agrarismu — k agrární demokracii. — Úryvek z přednášky v kulturním odboru Ústř. svazu čs. studentstva v Praze 16. října 1930. (*M. H.: „Agrarism”, Praha 1930.*) 123—140
- 8, Agrární demokracie v myšlenkových proudech současné doby. (Nová složka společenského rozvrstvení. — Individuum a svoboda. — Vědomí zodpovědnosti za stát. — Konsolidace vymožeností. — Úkol státu a jeho raison d'être. — V agrární demokracii jsou sociální rozdíly poměrně nejmenší. — Demokracie, kázeň, autorita. — Konservatism, pokrok, sedlákův positivism. — Náboženství. — Menšiny, národní reunifikace. — Českoslovenština. — Nacionalism, internacionalism. — Slovanstvo. — Panevropa. — Dohoda středoevropských agrárních a poloagrárních států. — Slovanství ve střední Evropě. — Místo doložky nejvyšších výhod — zásada regionálních preferencí. — Agrárně-demokratická ideologie. —) Přednáška na schůzi agrárních akademiků v Praze, 1. června 1930. (Zpráva o sjezdu agr. akad. z r. 1930.) 140—170
- 9, Kooperace zemědělských intelektuálů a její úkoly. Zahajovací proslov na schůzi domácích a zahraničních členů Čs. Akademie Zemědělské, 3. června 1931. (*„Mezinár. spolupráce zeměd. intelektuálů”, Praha 1931.*) . . . . . 170—181
- 10, Zemedelská družstevná demokracia, jej povaha i miesto vo všeobecnom sociálnom pláne. — Prednáška na sjazde agrárnych akademikov v Košiciach, 26. červencia 1931. (*S. D. 28./VII.*) . . . . . 181—203

DIEL DRUHÝ

AGRÁRNA DEMOKRACIA A NOVÁ STREDNÁ EVROPA.

Úvodná poznámka. . . . . 207—209

IV. O MALEJ DOHODE.

1, Hospodársko-politické utuženie Malej Dohody.

- Poznámky k obratu v otázce Burgenlandu. („Čs.-jihosl. Liga“ z r. 1921.) . . . . . 213—215
- 2, Dunajská federácia. — (S. P. 1./I. 1922.) . . . . . 216—220
- 3, Malá Dohoda, jej tradícia a jej dnešný úkol. („Zahraniční Politika“, seš. 1. z r. 1922.) . . . . . 221—228

V. AGRARIZM A STREDNÁ EVROPA.

- 1, Agrarism a střední Evropa. — U příležitosti pátého výročí naší republiky. Rozmluva s redaktorem „Venkova“ (V. 28./X. 1923.) . . . . . 231—234
- 2, Hospodářskou novou střední Evropou proti „Dunajské Federaci“. — Z řeči na schůzi 7. prosince 1924 v Mladé Boleslavi. (V. 13./XII.) . . . . . 235—238
- 3, Shoda polsko-československá na osnovách shody polských a československých zemedelcov. — Reč pri večeri na počesť poľského ministra orby Janického v Prahe dňa 14. mája 1925. (S. D. 15./V.) . . . . . 239—241
- 4, Po polskej šľachte poľská zemedelská demokracia. — Reč na slávnostnej večeri poslancov a senátorov poľskej strany „Piast“ z príležitosti XII. medzinárodného kongresu vo Varšave dňa 21. júna 1925. (S. D. 26./VI.) . . . . . 242—247
- 5, Solidarita národů od Baltu k moři Egejskému. — Zahraničně-politický referát na říšském sjezdu Republikánské strany v Praze 5. a 6. září 1925 v komisi programové a organizační, v sekci politické. (Protokol o jubil. sjezdu Republ. strany z r. 1925.) . . . . . 247—250
- 6, K rekonstrukci střední Evropy. — Z řeči na valné hromadě Ústřední jednoty hospodářských družstev v Praze dne 17. května 1925. (V. 17./V.) . . . . . 250—252
- 7, Agrarizmus v strednej Evrope. — Úryvok z prednášky v agrárnom seminári v Prahe, 16./II., uverejnenej v poľských „Zagadnieniach Slowiańskiej Kultury Ludowej“, 1926. (S. D. 17./II.) . . . . . 252—256

- 8, Zemedelskej demokracii v Bulharsku. (O budúcnosti zemedelsko-demokratických strán v slovanských štátoch.) — Interview v sofijskom zemedelskom orgáne „Narodno Vozroždenie“. (S. P. 7./III., 1927.) . . . . . 257—259

VI. STREDOEVROPSKÁ AGRÁRNA DEMOKRACIA V MEDZINÁRODNÝCH STYKOCH.

- 1, Mezinárodní odborová organizace — také zemědělská! — Zahajovací řeč do Zemědělského rozhlasu v Praze dne 3. ledna 1926. (V. 5./I.) . . . . . 263—265
- 2, Poznámky k resoluci zemědělské komise v Ženevě. — Z řeči ve sborovém zasedání Čs. Akademie Zemědělské v Praze dne 11. června 1927. (V. 12./VI.) . . . . . 266—268
- 3, Mezinárodní politická součinnost evropských zemědělských stran a její první úkoly. — Uvítací proslov na schůzi Mezinárod. Agrárního Bureau v Praze, dne 16./V. 1928. (V. 17./II.) . . . . . 269—283
- 4, Úkoly zemědělských stran ve střední Evropě. — Projev k ustavující schůzi Mezinárod. Agrárního Bureau, 24. května 1929. (V. 24./V.) . . . . . 283—286
- 5, O riešení našich sporných obchodne-politických otázok s Juhosláviou. (Nie je pravda, že ich nemožno riešiť.) — Interview s pražským dopisovateľom srbského denníku, belehradskej „Politiky“, 12. okt. 1929. (S. D. 16./X.) . . . . . 287—289
- 6, Za obchodne-politickú konsolidáciu Malej Dohody a Poľska. — Interview v belehradskej „Politike“, brezen 1930. . . . . 290—293
- 7, Řešení agrárních otázek v mezinárodních institucích. — Návrh na zřízení agrárně-politické sekce v Čs. Zemědělské Akademii, březen 1930. (VČAZ. duben.) 294—301

- 8, Agrárne súručenstvo — agrárne riešenie. — „Neue Freie Presse“, Veľká Noc 1930. Interview. (S. D. 23./IV.) 302—306
- 9, Preference na obzoru. — Ze zahajovacího projevu ankety Čs. Akademie Zemědělské o živočišné výrobě, 16. května 1930. (VČAZ., červen—červenec.) . . . . . 307—309
- 10, Je nutná regionálna dohoda strednej Evropy. — Návrh polskej vlády prvým krokom k nej. — Interview. („Tagesbote“, Brno 27./VII. 1930.) . . . . . 310—312
- 11, Zemědělec Českoslovák — zemědělec Rumun. — Předmluva ke knižnímu referátu o mezinárodním kongresu zemědělském v Bukurešti, konaném r. 1930. . . . . 313—317
- 12, Sinajská konferencia a rôzne spôsoby riešenia agrárnej krízy. — Interview s redaktormi belehradskej „Politiky“ a denníku nizozemského „Nieuwe Rotterdamsche Courant“ v júli 1930 (S. D. 10./VIII. 1930.) 318—321
- 13, Poznámky k zemědělské krizi. — Úvodní slovo k přednášce Fr. Delaisi „O světové krizi zemědělské“ v Čs. Akademii Zemědělské, 14. října 1930. (VČAZ. listop.) 322—326
- 14, Pro dohodu zemědělských stran o podmínkách obchodně-politického mezinárodního sblížení. — Uvítací proslov na konferenci Mezinárod. Agrárního Bureau v Praze dne 29. října 1930. (BMAB. č. 4.) . . . . . 327—337
- 15, Dohoda zemědělských stran: její povaha obchodně politická a ideová. — Závěrečný proslov na konferenci Mezinárod. Agrárního Bureau v Praze, dne 31. října 1930. (BMAB. č. 4.) . . . . . 338—344
- 16, Význam agrárnej demokracie v medzinárodných stykoch. — Z reči v parížskom ústredí „Amitiés Internationales“, 22. novembra 1930. (S. D. 28./XI.) 345—351
- 17, Stredo-evropská zemedelská demokracia. — Náčrtok prednášky v Londýne, 4. prosinca 1930. . . . . 352—365

VII. O NOVÚ STREDNÚ EVROPU.

- 1, Československo a střední Evropa. — Přednáška dne 5. března 1931 ve velké dvoraně Obchodní a živnostenské komory v Brně. . . . . 369—393
- 2, Voči úmluve nemecko-rakúskej hospodárska dohoda štátov novej strednej Evropy. „Montagsblatt“, Praha 22./III. 1931. Interview. — (S. D. 24./III.) . 394—396
- 3, O novou střední Evropu. — Poznámky k rakousko-německé celní unii. („Nár. Listy“ 19./IV. 1931.) . . . 396—401
- 4, Nová střední Evropa. — Z přednášky v Evropském celním spolku, Národním spolku československém, v Obchodní komoře v Praze 29. dubna 1931. (V. 30./IV.) . . 402—409
- 5, Pro úpravu obilního vývozu z Kanady. (Středoevropské preference.) — Ze zahajovacího projevu u příležitosti valného shromáždění Čs. Akademie Zemědělské 8. března 1931. (VČAZ. březen.) . . . . . 409—416
- 6, Hospodářská a politická situace našeho státu a střední Evropy. — Přednáška na schůzi agrárních akademiků v Brně 28. května 1931 . . . . . 417—431

DIEL TRETÍ

AGRÁRNA DEMOKRACIA A VNÚTORNO-POLITICKÉ ÚKOLY V ČESKOSLOVENSKU R. 1925 — 1928.

- Úvodná poznámka. — „Občanská koalícia“ r. 1926.
— Daňová reforma, restrikcia. — Samospráva. — Miesto „rozluky“ — dohoda s Vatikánom. — Každý dobrý Slovák — do vlády! — L'udáci a vláda. — Súčinnosť s Nemci. . . 435—442

VIII. BOJ O CLÁ.

- 1, Pro zemědělskou celní ochranu. — Projev dr. Hodži, od října 1922 do března 1926 ministra zemědělství, v zemědělském výboru sněmovny 15. listopadu 1922. (V. 16./XI) 445—448
- 2, Podmínkou soběstačnosti je parita cel zemědělských a průmyslových. — Z řeči v Holicích u Pardubic, dne 14. srpna 1923. (V. 16./VIII.) . . . . . 449—453
- 3, Výroba je rovnocenná se spotřebou, výrobce se spotřebitelem. — Řeč na slavnostním zahájení Hospodářské výstavy v Praze dne 15. května 1925. (V. 16./V.) 454—456
- 4, Vláda setrvává na zásadě celně-politické rovnocennosti. — Z projevu na valné hromadě Ústřední jednoty hosp. družstev v Praze, 21. května 1923. (V. 23./V.) . . 456—458
- 5, O zemědělských clech. — Interview. (V. 10./IV. 1923.) . . . . . 458—460
- 6, „Výrobce je právě tolik jako konsument“. — Řeč na valné hromadě Zemědělské jednoty v Praze, dne 15. února 1925. (V. 16./II.) . . . . . 460—464
- 7, První výsledek: zatím klouzavá cla. — Z řeči na manifestační schůzi lidu v Jaroměři, 7. června 1925. (V. 9./VI) 464—467
- 8, „Na pravo? — na levo?“ — Z řeči v Mladé Boleslavi 11. prosince 1924. . . . . 468—472
- 9, Koniec politiky „civilizačného prebytku“. — Úryvok z prednášky v Slovánskom agrárnom seminári, 16. februára 1926. (S. D. 17./II.) . . . . . 472—474
- 10, O nutnosti brzkého obnovení zemědělských řádných cel. — Řeč na II. mimořádném kurse Svobodného učení selského v Plzni, dne 21. února 1926. (V. 23./II.) . 475—480

- 11, Zasahuje-li stát ve prospěch průmyslového dělnictva, ať zasahuje také ve prospěch zemědělství. — Řeč na valné hromadě Zemědělské jednoty v Praze dne 14. března 1926. (V. 16./III.) . . . . . 480—483
- 12, V zákonodárství jest většina pro pevná cla. — Řeč na ustavující schůzi Ústředního svazu pěstitelů zemáků v Lysé n./Labem, dne 24. dubna 1926. (V. 27./IV.) . . . . . 484—489

IX. OBČANSKÁ VĚČŠINA 1926—1928.

- 1, Budúcnost československo-nemeckej colnej väčšiny. — Pražský nemecký denník „Bohemia“, 27. júna 1926. — Interview. . . . . 493—495
- 2, Zemědělská cla a první tři měsíce občanské většiny. — Politický referát na schůzi výkonného výboru Republikánské strany, 30. června 1926. (V. 1. a 2./VII.) . . . . . 496—517
- 3, Vláda občanskej demokracie v republike a na Slovensku. — Z reči na pracovnom sjazde Republikánskej strany v Bratislave, 9. apríla 1927. (S. D. 10. a 12./IV.) . . . . . 518—533
- 4, Agrární demokracie a její politika menšinová, samosprávná a slovenská. — Předvolební řeč na volební schůzi okresní organizace Republikánské strany na Vinohradech, 15. listopadu 1928. (V. 16./XI.) . . . . . 534—547
- Index: I. osobný . . . . . 549—552
 II. vecný . . . . . 552—560